

בבית המשפט העליון

רע"א 691/21

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבים: 1. יקטרינה טרפזניקובה
2. איי.די. איי חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר
שבע מיום 13.1.2021 ברע"א 52812-11-20, שניתנה על ידי
כב' השופטת העמיתה ש' דברת

בשם המבקש: עו"ד זוהר אברג'יל

בשם המשיבות: עו"ד טל שליט

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופטת העמיתה ש' דברת) ברע"א 52812-11-20 מיום 13.1.2021, בגדרה ניתנה רשות לערער על החלטת בית משפט השלום בבאר-שבע (כב' השופטת' אורינוב) בת"א 65191-12-18 מיום 28.10.2020, וכן התקבל הערעור על החלטה זו. בית משפט השלום קיבל בהחלטתו את בקשת המבקש להמציא לעיון המומחית מטעם בית המשפט בתחום הראומטולוגיה – פרופ' אורי אלקיים, את פרוטוקול הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי (להלן גם: המל"ל) בעניינו.

רקע

2. ביום 20.7.2016 נפגע המבקש בתאונת דרכים, אשר הוכרה כתאונת עבודה (להלן: התאונה). ועדה רפואית של המל"ל קבעה כי כתוצאה מהתאונה נותרה למבקש נכות צמיתה בשיעור של 10% בתחום הראומטולוגי, 10% בתחום האורתופדי, 0.5%

בתחום הפה והלסת ו-10% בתחום הא.א.ג. שיעורה המשוקלל של נכות המבקש הועמד על 24.47%.

3. בהמשך לכך, הגיש המבקש לבית משפט השלום תביעה נגד המשיבות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: חוק הפיצויים). המשיבות הגישו לבית משפט השלום בקשה להביא ראיות לסתור את קביעות המל"ל בתחום הראומטולוגי ובתחום האורתופדי, ובקשתן התקבלה בהחלטה מיום 12.6.2019. בהתאם, הורה בית משפט השלום על מינוי מומחים מטעמו בשני התחומים האמורים, ביניהם מונתה פרופ' אלקיים כמומחית בתחום הראומטולוגי.

4. בחוות דעתה שהוגשה לבית משפט השלום ביום 24.8.2020, העריכה פרופ' אלקיים כי נכותו הראומטולוגית הצמיתה של המבקש כתוצאה מהתאונה עומדת על 7.5%. במענה לשאלות הבהרה שנשלחו אליה מטעם המשיבות, שינתה פרופ' אלקיים מעמדתה זו, והעריכה כי ניתן לייחס לתאונה רק 6% מנכות המבקש בתחום הראומטולוגי.

5. בעקבות זאת, הגיש המבקש לבית משפט השלום בקשה לשלוח לפרופ' אלקיים שאלות הבהרה, ולצרף אליהן את פרוטוקול המל"ל בעניינו. בבקשתו הסתמך המבקש, בין היתר, על פסק הדין ברע"א 271/20 שומרה חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני (12.3.2020) (להלן: עניין שומרה), בו נקבע כי בתביעה המתנהלת לפי חוק הפיצויים, אין מניעה להציג למומחה מטעם בית המשפט את דו"חות המל"ל הנהנים ממעמד מחייב מכוח סעיף 6ב לחוק הפיצויים. המבקש טען כי קביעות המל"ל בעניינו מחייבות את בית משפט השלום, ולכן יש להתיר את הצגתן לעיונה של פרופ' אלקיים.

6. המשיבות התנגדו לבקשה וטענו, בעיקרו של דבר, כי פסק הדין בעניין שומרה כלל אינו חל על קביעות המל"ל בדבר נכות המבקש בתחום הראומטולוגי, וזאת לאור ההיתר שניתן להביא ראיות לסתור קביעות אלה.

7. בהחלטה מיום 28.10.2020 קיבל בית משפט השלום את בקשת המבקש. בעיקרו של דבר, נקבע כי אמנם פסק הדין בעניין שומרה אינו חל על קביעות המל"ל בדבר נכותו הראומטולוגית של המבקש, שכן פסק דין זה עוסק רק בקביעות אשר לא הוגשה לגביהן בקשה להביא ראיות לסתור, או שבקשה מעין זו נדחתה. ברם, צוין כי האיסור על הצגת חוות דעת רפואיות, ובהם דו"חות המל"ל, למומחה שמונה מטעם בית המשפט בתביעה לפי חוק הפיצויים, נובע, בין היתר, מהחשש לפגיעה בעצמאות שיקול דעתו של

המומחה. על רקע זה, נקבע כי האיסור האמור חל רק בשלב שקודם להגשת חוות דעת המומחה, שכן לאחריה מתמעט החשש מפני פגיעה בשיקול דעתו. לפיכך, קבע בית משפט השלום כי אין מניעה להציג דו"חות מל"ל למומחה מטעם בית המשפט במסגרת שאלות הבהרה או חקירה נגדית, אף אם הותר להביא ראיות לסתור דו"חות אלה. נוכח המקובץ, קיבל בית משפט השלום, כאמור, את הבקשה להציג לפרופ' אלקיים את פרוטוקול המל"ל בעניין נכות המבקש.

8. המשיבות הגישו לבית המשפט המחוזי בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית משפט השלום. בהחלטה מיום 13.1.2021 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת הרשות לערער וכן קיבל את הערעור על החלטת בית משפט השלום. בעיקרו של דבר, צוין כי בפסיקה נקבע זה מכבר שהאיסור על הצגת חוות דעת רפואיות (לרבות דו"חות המל"ל) למומחה מטעם בית המשפט בהליך לפי חוק הפיצויים, נמשך אף בשלבים שלאחר הגשת חוות דעת המומחה.

על החלטה זו נסבה בקשת רשות הערעור שלפניי.

הבקשה דנן

9. בבקשתו שלפניי טוען המבקש, בעיקרו של דבר, כי על אף שבית משפט השלום נעתר לבקשת המשיבות להביא ראיות לסתור את קביעות המל"ל בתחום הראומטולוגי, הרי שהוא עודנו אוחז בשיקול הדעת להחליט אם להתיר את הצגתן של קביעות אלה לעיונה של פרופ' אלקיים. זאת, כך נטען, בהתאם למהות הפגמים שנפלו בקביעות המל"ל ואשר הצדיקו את ההיתר להבאתן של ראיות לסתור. המבקש טוען, אפוא, כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר התערב בהחלטת בית משפט השלום, אשר סבר כי חרף הפגמים שנפלו בקביעות המל"ל, ניתן להציגן לפני פרופ' אלקיים. עוד נטען כי החלטת בית המשפט המחוזי גורמת לעיוות דין, וזאת לאור נזקיו הקשים של המבקש בגין התאונה, ולנוכח השינוי שחל בעמדתה של פרופ' אלקיים במסגרת המענה לשאלות ההבהרה מטעם המשיבות.

10. בתשובתן לבקשת רשות הערעור סומכות המשיבות ידיהן על החלטת בית המשפט המחוזי, וטוענות כי זו מתיישבת עם הפסיקה רבת השנים אשר אוסרת על הצגת דו"חות המל"ל למומחה מטעם בית המשפט, אף לאחר הגשת חוות דעתו. משכך, נטען כי אין בהחלטת בית המשפט המחוזי כל חידוש המצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

11. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובתשובה לה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים המעוררים שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים, או כאשר דחיית הבקשה למתן רשות ערעור תגרום לעיוות דין (ראו: תקנה 148א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018; רע"א 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). אינני סבורה כי המקרה דנן נמנה עם המקרים המצדיקים מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" כאמור, ואבאר את נימוקיי לכך.

12. תקנות 8(א) ו-9(ב) לתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מומחים), התשמ"ז-1986 (להלן: תקנות המומחים), קובעות כי בהליך המתנהל לפי חוק הפיצויים, אין להציג לעיונו של מומחה מטעם בית המשפט "חוות דעת רפואית", וכי המומחה אף אינו רשאי לדרוש או לקבל מבעלי הדין חוות דעת מעין זו. איסור זה נועד לשמור על עצמאות שיקול דעתו המקצועי של המומחה מטעם בית המשפט, וכן לייעל את ההליכים המתנהלים על-פי חוק הפיצויים – כך שבעלי הדין לא יתמרצו לבזבז זמן ומשאבים על חוות דעת רפואיות מטעמים (ראו: רע"א 1422/01 ציון חברה לביטוח בע"מ נ' עבד אל רחמן, פ"ד נה(4) 153, 155 (2001); עניין שומרה, בפסקאות 12-13; יצחק אנגלרד פיצויים לנפגעי תאונות דרכים 489 (מהדורה רביעית, 2013); אליעזר ריבלין תאונות הדרכים – תחולת החוק, סדרי הדין וחישוב הפיצויים 610 (מהדורה חמישית, 2020)).

13. ברבות השנים פורש בפסיקה המונח "חוות דעת רפואית" שבתקנות 8(א) ו-9(ב) לתקנות המומחים, ככולל אף את דו"חות המל"ל בעניין שיעור נכותו של נפגע בתאונת דרכים. משכך, נאסרה הצגתם של דו"חות מעין אלה למומחה מטעם בית המשפט – בין אם נוגעים למצבו הרפואי של הנפגע לפני תאונת הדרכים הנדונה, ובין אם למצבו לאחר התאונה. מבין שני הרציונלים לאיסור על הצגת "חוות דעת רפואית" למומחה מטעם בית המשפט, הרלוונטי לדו"חות המל"ל הוא זה הנוגע לשמירה על שיקול דעתו האובייקטיבי והעצמאי של המומחה, לבל יצומצם בידי קביעותיהן של ועדות המל"ל (ראו: רע"א 4638/00 שני נ' חלוקה (7.8.2000); רע"א 1136/16 פלוני נ' פלוני, פסקה 6 (14.3.2016); רע"א 1426/03 בלאל נ' אברג'יל (27.2.2003); רע"א 3826/03 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' חאמד (9.7.2003); עניין שומרה, בפסקה 18; אנגלרד, בעמודים 491-

490; ריבלין, בעמוד 621; והשוו לחריג אשר נקבע לכלל זה ברע"א 5270/09 פד"נ תורג'מן (22.2.2010).

14. ואמנם, רציונל זה נמשך אף לאחר כתיבת חוות הדעת על-ידי המומחה. לפיכך, לא אחת קבע בית משפט זה כי האיסור המתואר על הצגת דו"חות המל"ל למומחה מטעם בית המשפט, אינו פוקע עם הגשת חוות דעת המומחה, ומשתרע אף על שלבי שאלות ההבהרה והחקירה הנגדית (ראו: עניין עבד אל רחמן, בעמודים 155-156; רע"א 358/02 פרץ נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (25.3.2002); רע"א 8595/07 הר נוף נ' הפול חברה לביטוח בע"מ (19.11.2007); ריבלין, בעמודים 613-615). זאת, כך נראה, מאחר שהחשש לפגיעה בעצמאות שיקול דעתו של המומחה אינו מתאיין לאחר שהלה הגיש את חוות דעתו, ועל כך אף יעידו נסיבות המקרה דנן – בו שינתה פרופ' אלקיים מקביעותיה בעקבות שאלות ההבהרה שהופנו אליה מטעם המשיבות (ראו: ריבלין, בעמוד 614; וראו גם: אנגלרד, בעמודים 499-500).

15. עינינו הרואות, אפוא, כי בדין קבע בית המשפט המחוזי, בהתבסס על ההלכה הפסוקה, כי המבקש אינו רשאי להציג לעיונה של פרופ' אלקיים את פרוטוקול המל"ל בעניינו – וזאת, למרות שפרופ' אלקיים הגישה את חוות דעתה זה מכבר.

16. ואולם, המבקש מוסיף וטוען כי חרף ההיתר להביא ראיות לסתור את קביעות המל"ל בתחום הראומטולוגי, מסור לבית משפט השלום שיקול דעת להחליט אם ניתן להציגן לפרופ' אלקיים. אין בידי לקבל טענה זו.

17. כפי שצוין לעיל, בתקנות המומחים נקבע הכלל החל בתביעות לפי חוק הפיצויים, לפיו נאסר על הצגת "חוות דעת רפואית" למומחה מטעם בית המשפט, וכאמור, אף דו"חות המל"ל במשמע, ובית המשפט נעדר כל שיקול דעת בנדון (ראו עניין הר נוף). אציין כי בעניין שומרה נקבע חריג צר לכלל האמור, מכוחו הותר להציג למומחה מטעם בית המשפט קביעות של המל"ל אשר מחייבות את בית המשפט מכוח סעיף 6ב לחוק הפיצויים, וזאת לאור המעמד המחייב שבחר המחוקק להעניק לקביעות אלה (וראו: שם, בפסקאות 20-26). במילים אחרות, החריג אשר נקבע בעניין שומרה חל אך ורק על דו"חות המל"ל אשר לא הוגשה לגביהם בקשה להביא ראיות לסתור או שבקשה מעין זו נדחתה. ואולם, כאשר עסקינן בדו"חות מל"ל אשר ניתן היתר להביא ראיות לסותרם, הרי שעם מתן ההיתר מאבדים דו"חות אלה את תוקפם המחייב ומיני אז שבים הם לחסות תחת הכלל האוסר על הצגת "חוות דעת רפואית" למומחה מטעם בית המשפט.

18. פועל יוצא מן האמור לעיל הוא כי משעה שניתן היתר להביא ראיות לסתור את קביעות המל"ל, שוב לא ניתן להציג לעיונו של המומחה מטעם בית המשפט, יהא אשר יהא הנימוק אשר הביא למתן ההיתר האמור.

19. אוסיף כי המבקש מסתמך בבקשתו, בין היתר, על ההלכה לפיה במקרים שבהם מונה על-ידי בית המשפט מומחה נוסף, מסור לבית המשפט שיקול דעת בשאלה אם יש להציג לעיונו של המומחה הנוסף את חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט שקדם לו. ברם, אין הנדון דומה לראיה, וזאת לאור ההלכה הפסוקה שלפיה, שלא כמו דוחות המל"ל, חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט כלל אינה באה בגדר האיסור הקבוע בתקנות 8(א) ו-9(ב) לתקנות המומחים (וראו: עניין שומרה, בפסקאות 15-17 והאסמכתאות שם).

20. הנה כי כן, יישום הדברים שלעיל על עניינו מלמד כי החלטת בית המשפט המחוזי, שאינה מתירה צירוף פרוטוקול המל"ל בעניין נכותו הראומטולוגית של המבקש לשאלות ההבהרה המופנות אל פרופ' אלקיים – מתיישבת היטב עם פסיקתו העקבית של בית משפט זה, ואינה מעלה כל שאלה משפטית עקרונית חדשה אשר ראוי לה, לפי טיבה ומהותה, להתברר במסגרת בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי". כמו כן, לא מצאתי ממש בטענת המבקש כי דחיית בקשתו תביא לעיוות דין. לפיכך, אני סבורה כי אין מקום להיעתר לבקשה דנן.

21. נוכח המקובץ, בקשת רשות הערעור נדחית.

אך לפני משורת הדין, ולנוכח נסיבות העניין, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"א באייר התשפ"א (3.5.2021).

ש ו פ ט ת